

VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTO

PÄÄTÖS

23.1.2007

Dnro 42/27/06

Kihlakunnansyyttäjä Kukka-Maaria Kankaala
Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto
PL 318
00180 Helsinki

1 ESITUTKINTA 6070/R/135203/06

Kihlakunnansyyttäjä Kukka-Maaria Kankaala on toimittanut tiedoksi Valtakunnansyyttäjänvirastoon 11.12.2006 saapuneen Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen esitutkintapöytäkirjan 6070/R/135203/06. Esitutkinnassa on kuultu [REDACTED] ja Mikko Johannes Rauhalaa epäiltyinä tekijänoikeuslain 56e §:ssä rangaistavaksi säädettyyn teknisen toimenpiteen loukkausrikkomukseen.

Asiassa on arvioitavana, onko esitutkinnassa tutkittu rikkomus sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (jäljempänä sananvapauslaki) 24 §:n tarkoitettu julkaistun viestin sisältöön perustuva virallisen syytteen alainen rikos, jolloin syytteenharjoitus epäilystä rikoksesta on suoritettava Valtakunnansyyttäjänvirastossa.

2 SYYTEOIKEUDEN MÄÄRÄYTYMINEN

Sananvapauslain 3 §:n mukaan sanottua lakia sovelletaan Suomessa harjoitettavaan julkaisu- ja ohjelmatoimintaan. Lain 2 §:n mukaan julkaisutoiminnalla tarkoitetaan julkaisujen ja muiden verkkoviestien kuin ohjelmien toimittamista yleisön saataville. Lakia sovelletaan siten esimerkiksi internetissä olevilla sivustoilla tai sanomalehdissä julkaistuu aineistoon.

Sanotun 24 §:n mukaan valtakunnansyyttäjä päättää syytteen nostamisesta julkaistun viestin sisältöön perustuvasta virallisen syytteen alaisesta rikoksesta sekä tällaiseen rikokseen liittyvästä päätoimittajarikkomuksesta. Valtakunnansyyttäjä määrää tällöin myös siitä, kenen on ajettava syytettä.

Lainsäädännössä ei ole määritelty mikä on julkaistun viestin sisältöön perustuva rikos. Valtakunnansyyttäjän ohjeessa menettelystä sananvapausrikoksissa (VKS:2004:1) on sananvapauslain 24 §:n tarkoittamina sananvapausrikoksina arvioitu ainakin sellaisia

julkaisu- tai ohjelmatoiminnassa tehtyjä virallisen syytteen alaisia sananvapauden käyttöön liittyviä rikoksia, joissa viestin sisällön julkaiseminen tai muunlainen yleisön keskuuteen levittäminen kuuluu rikoksen tunnusmerkistöön tai teonolemukseen. Esillä olevassa asiassa sovellettavaksi tulevat säännökset ovat muun ohella tekijänoikeuslain 50 a §, 50 b § ja 56 e §.

Tekijänoikeuslain 62 §:n 1 momentin mukaan virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä muusta kuin 51 tai 52 §:ää vastaan tehdystä tekijänoikeusrikkomuksesta tai 56 e §:n 2 kohdan mukaisesta teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi. Säännöksestä ilmenee siten, että puheena oleva rikkomus on virallisen syytteen alainen teko.

Tekijänoikeuslain 50 b §:ssä säädetään, että tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen mahdollistavia tai kiertämistä helpottavia laitteita, tuotteita tai osia ei saa valmistaa tai tuoda maahan yleisölle levittämistä varten tai Suomen alueelle kolmanteen maahan kuljetettavaksi, levittää yleisölle, myydä, vuokrata, mainostaa myytäväksi tai vuokrattavaksi eikä pitää hallussa kaupallisessa tarkoituksessa. Tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen mahdollistavia tai sitä helpottavia palveluja ei liioin saa tarjota. Säännöksen vastainen menettely on säädetty rangaistavaksi tekijänoikeuslain 56 e §:ssä, jonka mukaan *teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomuksesta* rangaistaan sitä, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 1) 50 a §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämisen kieltoa taikka 2) 50 b §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämiskeinojen valmistamisen tai levittämisen kieltoa, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojausten kiertämisenä tai luvun 4 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojausten kiertämiskeinorikkoksena.

Peruste, miksi nyt puheena olevaa teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomusta voitaisiin pitää sananvapauslain 24 §:n tarkoittamana julkaistun viestin sisältöön perustuvana rikoksena, liittyy ennen muuta siihen, että säännöksessä kielletään muun ohella tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen mahdollistavien tai kiertämistä helpottavien laitteiden ja tuotteiden ym. levittämistä yleisölle. Jos, kuten tässä tapauksessa, yleisölle epäillään levitetyn internetissä tietokoneohjelma, jolla on tekijänoikeuslain 50 b §:ssä tarkoitettuja ominaisuuksia, on levittämisessä kyse sananvapauslain tarkoittamasta joukkotiedotusvälineestä. Tällaisen teon voisi siten katsoa lain tarkoittamaksi julkaistun viestin sisältöön perustuvaksi rikokseksi. Näin ollen ja kun tekijänoikeuslain 56 e §:ssä tarkoitettu teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomus on virallisen syytteen alainen rikos, tulisi syyteharkinta tämän tulkintavaihtoehdon mukaan suorittaa Valtakunnansyyttäjänvirastossa. Syyteoikeus olisi tällöin ylimmällä syyttäjällä.

Sananvapauslain 3 §:n 4 momentissa on kuitenkin säädetty, että tekijänoikeudesta ja oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa sekä teletuomintaa samoin kuin kuvaohjelmien tarkastamisesta

säädetään erikseen. Lakia koskevassa hallituksen esityksessä 54/2002 vp. on todettu, että mainitulla säännöksellä rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle "tekijänoikeutta koskevat asiat". Teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomuksessa on kysymys tekijänoikeuteen liittyvästä asiasta, joten perustellusti voidaan myös katsoa, ettei sanottu rikkomus ole sananvapauslain 24 §:n tarkoittama julkaistun viestin sisältöön perustuva rikos.

Seikka, joka tukee samaa tulkintäkäsitystä on se, että sanotussa rangaistussäännöksessä on varsin vähäisessä määrin kysymys sananvapauden rajoittamisesta. Tekijänoikeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä 28/2004 vp. (s. 149) todetaan, että teknisiä suojakeinoja koskeva sääntely aiheuttaa jännitteitä suhteessa sananvapauteen, omaisuuden suojaan ja sivistyksellisiin oikeuksiin, koska teknisten suojakeinojen käyttö voi periaatteessa rajoittaa mahdollisuuksia vastaanottaa tietoja. Hallituksen esityksessä todetaan kuitenkin, että säännöksen ytimenä on, että sillä pyritään estämään purkuvälineiden levittämistä, ei tiedon ilmaisemista. Esityksessä katsotaan näin ollen, että mainittua säännöstä voidaan pitää sen tarkoitus ja vähäinen sananvapautta rajoittava vaikutus huomioon ottaen "ongelmattomana perustuslain sananvapauden kannalta".

3 RATKAISU

Käsitykseni on, että tekijänoikeuslain 56 e §:ssä säädetty teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomus ei ole sananvapauslain 24 §:n tarkoittamana julkaistun viestin sisältöön perustuva rikos.

Näin ollen syyteoikeus määräytyy yleisten säännösten mukaan. Syyteharkintaratkaisun tekeminen jää siten tässä asiassa kihlakunnansyyttäjä Kankaalan tehtäväksi.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Jorma Kalske

Valtionsyyttäjä

Mika Ilman